

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

YIRMIÜÇÜNCÜ SÛRE-İ CELÎLE
el- MÜ'MİNÛN SÛREİ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.
118 âyet-i kerîmedir. el-İtkan'da beyan edildiğine göreyse;
64-77. âyet-i kerîmeler Medîne'de nâzil olmuştur.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

- 1- İnananlar şimdiden felâha ermiş (ve bu yöndeki beklentileri gerçekleşmiş)tir.
- 2- O kimseler ki; onlar (Allâh'ın huzurunda oldukları şuuruyla) **namazları içerisinde** (bakmaları gereken yerlere bakarak, tüm uzuvlarını sakın tutarak ve kalplerini Rablerine yönelterek) **sürekli huşû' edicidirler.**
- 3- O kişiler ki; onlar (dünya ve âhiretlerine yaramayan her türlü söz ve iş dâhil) **boş şeylerden dâima yüz çeviricidirler.**
- 4- O kullar ki; onlar zekât ödeme işini dâima yapıcıdırlar.
- 5- O kimseler ki; onlar tenasül uzuvlarını (haramlara karşı) **devamlı koruyucudurlar.**
- 6- Ancak eşlerine ya da (cariyelerden) **sağ ellerinin sahip bulunduğu şeylere karşı** (korumaları) **müstesna! Çünkü gerçekten de onlar** (bunlarla yaptıkları meşru ilişkilerinden dolayı) **tenkit edilmiş değillerdir.**
- 7- **İşte sana! Artık her kim** (dört hür hanım ve sınırsız cariyeden istifâde gibi) **bu(nca geniş helâl ala)ndan ötesini arar** (da, şehvetini gayr-i meşru yollardan tatmine kalkışır)**sa, işte sana! Ancak onlar, tam manasıyla haddi aşanların ta kendileridir!**
- 8- O kimseler ki; onlar (hem Allâh-u Te'âlâ'ya karşı, hem de kullarla aralarındaki) **emânetlerine ve sözlerine sürekli riâyet edicidirler.**
- 9- O kişiler ki; onlar **namazlarını** (vakti vaktine kılarak, dış ve iç tüm şartlarını hakkıyla yerine getirerek) **korumaktadırlar.**
- 10- **İşte sana! Ancak onlar mirasçıların ta kendileridirler.**
- 11- O kimseler ki; (cennetin en güzel ve güzide yeri olan) **Firdevs'e**(, babalarından kalmış gibi zahmetsizce) **vâris olacaklardır. Onlar orada ebedî kalıcılardır.**

12- Andolsun ki; muhakkak Biz o insan(ıgın babası olan Âdem (Aleyhisselâm))ı elbette bir çamurdan, süzme bir özden yarattık!

13- Sonra onu(n neslinin yaratılış maddesini) sağlam bir karargâh (olan ana rahmi) içerisinde (gelişen, meni adındaki) sâfi azıcık bir su yaptık.

14- Sonra o sâfi azıcık suyu (sülük gibi rahim duvarına yapışıp kan emerek beslenen aşılannmış yumurtadan ibaret) bir kan pıhtısına dönüştürdük.

Peşi sıra o kan pıhtısını bir çıgnem et hâline soktuk; derken o bir çıgnem eti de (irili ufaklı) birtakım kemiklere (sahip iskelete) çevirdik, sonra o kemiklere (her birine uygun) bir(er) et giydirdik! Daha sonra onu (ruh sahibi kılarak, evvelki yaratılışından çok farklı) diğer bir yaratılışla icat ettik (de, böylece onu konuşan, işiten, gören ve her bir uzvu değişik işler gören canlı bir insan hâline getirdik). Şekil verenlerin en güzeli olan Allâh(ın sanatı, ilmi ve kudreti) dâima pek yüce olmuştur! / Allâh dâima övgüye lâyık olmuştur! / (Zira Allâh-u Te'âlâ'dan başka şekil verenler, O'nun yarattığı şeylere birtakım şekiller verebilirler, ama asla onlara hayat veremezler. O ise, yoktan yarattığı varlıklara hem hayat hem de en güzel şekli verendir.)

15- Sonra işte sana! Gerçekten siz bunun ardından (ecelleriniz geldiğinde) elbette ölümler (hâline dönüşecek)siniz!

16- Sonra muhakkak ki siz kıyamet gününde (hesap ve ceza için) diriltileceksiniz!

17- Kasem olsun ki; muhakkak Biz elbette sizin üzerinizde(, gezegenlerin ve meleklerin güzergâhı olan yedi kat gök ve) yedi yol yarattık.

Biz (göklerden de, yerlerden de, içindekilerden de ve diğer) yarattıklarımızdan da gafil (olup, yönetimlerini ihmal eden) kimseler değiliz! (Bilakis bütün mahlukatın düzenini bozulmaktan koruyan ve tüm yönetimleri kudret elinde tutan sadece Biziz!)

18- Biz (insanlara zarar vermeyip fayda sağlayacak ve ekip biçmeleri, yiyip içmeleri için yeterli olacak) bir ölçüyle gökten su indirdik de, onu yerde (bulunan ırmaklar, göller, sarnıçlar, gözeler ve kuyularda toplayarak istifade edeceğiniz şeklide) durdurduk.

Şüphesiz ki Biz, (tadını bozma, buharlaştırma ve batırma gibi birçok yolla) onu gidermeye de elbette Kadirleriz!

Allâh-u Te'âlâ'nın, gökten yağdırdığı suyu yeryüzünde durdurması, yaratıklar için büyük bir nimettir. Aksi takdirde bu suların dibe inmesi veya sel halinde akıp gitmesi ve beraberinde toprak kaymalarına neden olmasının canlılara ne kadar zararlı olacağı ortadadır. Tabi ki burada; yer üstünde bulunan suların olduğu kadar, yeraltında bulunan suların da gökten indirilip yaratıkların istifadesine sunulduğu gerçeği belirtilmiş olmaktadır.

19-Böylece onun sebebiyle sizin (yararınız) için hurmalıklardan ve üzümlerden birçok bağlar meydana getirdik ki; sizin için onlar(ın bulunduğu bostanlar)da (istifade edeceğiniz) daha (başka) birçok yemişler vardır. (Onların birçoğunu satarak geçinirsiniz,) bir kısmını da yemektesiniz!

20- (Mısır'la Eyle arasında bulunan) Tur-u Sînâ (dağın)dan (yetişip) çıkmakta olan bir ağacı da (sizin için yarattık) ki o, hem yağ, hem de yiyenler için bir katık (vasfına sahip olan zeytinler) bitirmektedir.

21-Gerçekten davarlarda da sizin (, yaratıcının nimetlerini anlamanız) için elbette çok

büyük bir ibret vardır. Onların karınlarında bulunanlardan size (süt) içirmekteyiz. O (havya)nlarda sizin için daha birçok faydalar bulunmaktadır (ki, yüklerinizi ve sizi taşımaları, derilerinden ve yünlerinden istifâde etmeniz, onlardan sadece birkaçıdır) Onlar(ın yenmeye elverişli olanların)dan bir kısmını da yemektesiniz.

22-Ayrıca siz (yüklerinizle birlikte, karada) onlar üzerinde ve (denizde) gemiler üzerinde taşınmaktasınız.

23- Andolsun ki; şüphesiz Biz Nûh'u kavmine (peygamber olarak) gönderdik de o:

"Ey kavmim! (Sadece) Allâh'a ibadet edin! Sizin için O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur! (Bunu bile bile) hâlâ (şirkten) hiç sakınmayacak mısınız?" dedi.

24-Bunun üzerine kavmi içerisinden ileri gelen o kâfir olmuş kimseler (birbirlerine) dedi(ler) ki:

"İşte bu (adam) size karşı çokça üstünlük sağlamak isteyen, (fakat sizden bir farkı olmayan, her bakımdan) ancak sizin gibi bir beşerdir.

Allâh (size bir peygamber göndermek) dileseydi, elbette (bunun yerine) birtakım melekler indirirdi. Biz işte bunu(n gibi bir insanın peygamber olarak gönderileceğini ve bize emrettiği tevhid dinini) evvelki babalarımızda işitmiş değiliz!

25- O, kendisinde delilik bulunan bir adamdan başkası değildir. Öyleyse (ya akıllanacağı, ya da öleceği) bir zamana kadar onu (tahammülle karşılayıp, başına geleceği) bekleyin!"

26- (Kavminin bu bâtil sözlerini dinlemekten usanan ve kendisine gelen vahiy sebebiyle onların imanından ümit kesen Nûh (Aleyhisselâm)) dedi ki:

"Ey Rabbim! Beni yalanlamış olmaları sebebiyle (onları topluca helâk ederek) bana yardım et!"

27- Hemen Biz de ona: "(Kâfirlerin saldırısını önlemek ve yanlış bir sanat icra etmeni engellemek için) Bizim gözetimimizle / ilmimizle (, bilgimiz dâhilinde) / korumamızla / ve (gemi yapma sanatını öğreten) vahyimizle o gemiyi sağlamca yap!

Nihayet (gemiye binme) emrimiz geldiğinde ve o (Havva (Radiyallâhu Anhâ)dan kalma, taştan yapılmış) tandır(dan su fışkırarak, kuvvetlice yükselip) kaynadığında, artık (boğulmaktan kurtulacak kimselerin ve zürriyetlerinin faydalanması için, canlıların) her birinden (erkek ve dişi olmak üzere) iki eşi, bir de (Müslüman olan hanımınla üç oğlunun ve eşlerinin oluşturduğu) aileni ona girdir.

Ancak (kâfir olan hanımın ve oğlun gibi) onlar içerisinden aleyhinde (boğulma) söz(ü) geçmiş olanlar müstesna! O (inkâr ederek) zulmetmiş olan kimseler(in kurtuluşu) hakkında (rica ve duada bulunmak suretiyle) Bana hitap etme! Şüphesiz ki onlar suda boğul(malarına hükmolun)muş kimselerdir.

28- İşte sen, beraberinde bulunanlarla birlikte o gemi üzerine yerleştiğin zaman (Bana şükretmek üzere) de ki:

Bütün hamdler O Allâh'a mahsustur ki, bizi o zâlimler toplumundan O kurtarmıştır!'

29- Yine sen (gemiye binerken ve inerken): 'Ey Rabbim! Beni(, kurtuluşumuza vesile olacak) çok bereketli bir indiriliş yeri (olan bu geminin içerisi)ne kondur! / (Hayırlı nesillerimizin artışına sebep olacak) pek bereketli bir indirişle beni (tufandan sonra yeryüzüne) indir! / Zaten konaklatanların en hayırlısı ancak Sensin! (Zira Senden başka

konuk ağırlayanlar, konuklarını Senin gibi koruyamazlar!)' de!"

30- (Habîbim!) İşte sana! Elbette bu (anlatılan)da pek çok ve çok büyük birtakım âyetler vardır.

Gerçek şu ki; Biz elbette (Nûh kavmine) büyük bir belâ isabet ettirenlerdik / Biz elbette dâima (kullarımızı bu gibi âyetlerle) imtihan eden(lerin muamelesine tâbi eden)ler olmuşuzdur !

31- Sonra onların ardından (Ad ve Semûd gibi) başka başka birtakım asırlar (halkı) meydana getirdik.

32- Onlar içerisinde de: " (Sadece) Allâh'a ibadet edin! Sizin için O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur! (Bunu bile bile) hâlâ (şirkten) hiç sakınmayacak mısınız?" diye (vaaz etmek üzere) kendilerinden bir rasûl gönderdik.

33- Kavmi içerisinde o kâfir olmuş, âhirete (ve onda bulunan hesap ve cezaya) kavuşmayı / âhiret(te Rabbiyle) buluşmasını / yalanlamış ve o en alçak hayatta kendilerini nimetlere boğmuş olduğumuz ileri gelen kimseler de (birbirlerine) dedi ki: "İşte bu ancak sizin gibi bir beşerdir ki, sizin kendisinden yemekte bulunduğunuz şeylerden yemektir ve içtiklerinizden içmektedir.

34- Andolsun ki; kendiniz gibi bir beşere (teslim olup, her konuda ona) itaat edecek olursanız, o takdirde şüphesiz ki siz, elbette (kendilerini alçaltan ve görüşlerinde aldanan kimseler konumuna düşeceğiniz için, akıllarını) kaybeden kimselersiniz!

35- O mu size vaad ediyor ki, gerçekten siz öldüğünüz, toprak ve kemikler olduğunuz zaman, muhakkak ki siz (kabirlerinizden diri olarak) çıkartılmış kimselersiniz?

36- Size vaad olunmakta olan o şeylere (inanmak) heyhat! Ne uzak!

37- O (hayat) ancak bizim (şu anda yaşamakta olduğumuz) en yakın hayatımızdır ki, (kimimiz) ölürüz ve (kimimiz doğup) yaşarız! Biz (ölümümüzün ardından) asla diriltilecek kimseler değiliz!

38- O (peygamber olduğunu iddia eden ve Allâh-u Te'âlâ'nın sizi dirilteceğini vaad eden kişi) ancak öyle bir adamdır ki, Allâh'a karşı bir yalan uydurmuştur. Biz asla ona inanan kimseler değiliz!"

39- (Kavmini inandırmak için her yola başvurduğu halde onların imanlarından ümidi kesen peygamberleri) dedi ki:

"Ey Rabbim! Beni yalanlamış olmaları sebebiyle (onlardan intikamımı alarak) bana yardım et!"

40- (Allâh-u Te'âlâ, elçisinin dua ve isteğine icâbe-ten) buyurdu ki: "Andolsun; elbette pek az (bir zaman) sonra (başlarına gelecek azabı gördüklerinde) pişman olanlar hâline dönüşeceklerdir."

41- Derken o (Cibril (Aleyhisselâm)ın) korkunç ve güçlü ses(i) onları (Allâh tarafından) bir adaletle / (engellenemeyecek bir) hak olarak / yakalayiverdi de (bir nâra ile kalpleri çatlayarak topluca öldüler) böylece Biz onları bir sel süprütüsüne döndürdük.

Artık (rahmetten) uzaklık olsun o zâlimler toplumuna! / Artık o zâlimler topluluğu tam

bir helâk ile (yıkılmıştır)! /

42-Sonra onların (yerle bir edilmesinin) ardından (Salih, Lût ve Şu'ayb (Aleyhimüsselâm)ın kavimleri gibi) başka başka birtakım asırlar (halkı) meydana getirdik.

43- (İnkâr eden) hiçbir ümmet (helâk edilmesi için belirlenen) süresinin sonunu geçemez ve onlar (o yok ediliş vakitleri geldiğinde bir an bile) geri de kalamazlar!

44- Sonra rasûllerimizi peş peşe gönderdik. Herhangi bir ümmete rasûlü geldikçe onu yalanladılar, Biz de onların bir kısmını diğer bir kısma tâbi kıldık. (Böylece hepsini birbirine peşine helâke uğrattık) ve onları(n başına gelenleri), şaşkınlıkla dinlenen birtakım havadis (ve efsâneler) yaptık.

Artık iman etmemekte bulunan bir toplum için (rahmetten) uzaklık olsun!

/ Artık iman etmemekte (ısrarcı) olan bir millet tam bir helâkle (yok edildiler)! /

45- (Nice peygamberlerden) sonra Mûsâ ve kardeşi Hârûn'u (dokuz mucize ve diğer) âyetlerimizle, bir de (düşmanı susturacak) pek açık ve güçlü bir delille gönderdik.

46- Firavuna ve ileri gelenlerine; fakat onlar (peygamberlere uymaktan) iyice büyüktendiler ve üstünlük taslayanlar / (zulüm ve haksızlıkla insanlara karşı) haddi aşanlar / toplumu oldular.

47- Bu sebeple onlar: "Kavimleri (olan İsrâiloğulları) bize (hizmetçilik ve) kulluk eden kimselerken, bizim gibi olan (ve bizden hiçbir fazlalıkları bulunmayan) iki beşere mi iman edeceğiz?" dediler.

48- Böylece o ikisini yalanladılar da, bu yüzden kendileri (Kızıl denizde boğularak) helâk edilenlerden oldular.

49- Andolsun ki; Biz Mûsa'ya elbette o (Tevrât) kitabı(nı) verdik. Tâ ki on(a ümmet olan)lar (o kitabın hükümleri ve öğütleriyle amel ederek, her bakımdan doğru yola) hidâyet bulsunlar!

50- (Annesine erkek eli değmeksizin doğan) Meryem'in oğlu (İsâ) ile annesini de(, yüce kudretimize delâlet eden) bir(er) âyet yaptık, O ikisini de yerleşim imkânına ve akıcı bir suya sahip (olan Kudüs topraklarındaki düzlük, geniş ve mahsulü bol) bir tepeye sığındır(ıp orada barındır)dık.

51- (Biz her dönemde gönderdiğimiz peygamberlere şöyle hitap ettik:) "Ey Rasûller! Lezzetli ve helâl şeylerden yiye ve sâlih bir amel işleyin! Gerçekten de Ben, sizin yapmakta olduklarınızı (hakkıyla bilip, karşılığını verecek olan bir) Alîm'im!

52- İşte şüphesiz bu (İslâm dinî), (temel inanç hükümleri, asırların değişmesiyle değişime uğramayan) tek bir şeri'at olarak sizin dininizdir, Rabbiniz de ancak Benim! O halde sadece Ben(im emirlerime karşı gelmek)den sakının!"

53- Fakat onlar(ın ümmetleri, din) işlerini aralarında farklı birçok parçalara iyice böldüler (de, kimi Yahudi, kimi Hristiyan, kimi Mecûsî olarak, kitaplı-kitapsız birçok bâtil dine bölündüler).

Her bir fırka, (kendi doğruluğuna inanarak) yanlarında bulunan (din ve inanç)la

sevinçlidirler.

54- (Habîbim!) **Şimdi sen onları(, tevbe edecekleri, ya da ölüp gidecekleri) bir zamana kadar, kendilerini boğacakmışcasına kaplayan bilgisizlikleri (ve kâfirlikleri) içerisinde (öylece) bırak!**

55- (O inkarcılar) **sanıyorlar mı ki; gerçekten kendisiyle onlara yardım etmekte olduğumuz mal ve oğullardan ibaret şeyler...**

56- Biz (bunları vererek) **onlar için iyiliklerde koşuşuyoruz? Doğrusu onlar** (hayvanlar gibi şuarsuz varlıklar oldukları için, kendilerine verilen bunca imkânın, iyiliklerine değil de, azaplarının artmasına sebep olacağını) **fark edemiyorlar!**

57- O kimseler ki; gerçekten onlar Rablerinin (azabının) korkusundan dolayı sakınıcıdırlar / titreyicidirler /.

58- O kimseler ki; onlar Rablerinin âyetlerin(in ve kitaplarının tümün)e iman etmektedirler.

59- O kişiler ki; onlar Rablerine (yaptıkları ibadete hiçbir kimseyi) ortak etme(yip, şirkin açığını ve gizlisini terket)mektedirler.

60- O kimseler ki; vermiş oldukları (zekât ve sadaka gibi) şeyleri, kendileri gerçekten Rablerine dönücüdürler(, o zaman ya amelleri kabul görmezse) diye kalpleri korkarak vermektedirler.

61- İşte sana! Onlar hayırlı amellerde / (salih amellere karşılık vaad edilen maddî manevî) iyilikler(e nâiliyet)de / (birbirleriyle yarışarcasına) koşuşturmaktadırlar ve kendileri onlar için (diğer insanlara karşı) öne geçicidirler / onlar(ın kazandıracakları cennet ve mükâfatlar)a (ulaşma hususunda sâir kullarla) yarışıcıdırlar / onlar (yaptıkları iyiliklerin karşılığın)a (daha âhirete varmadan) önce (dünyada peşinen) ulaşıcıdırlar /.

62- Biz hiçbir nefsi gücü dışında bir şeyle yükümlü tutmayız! (Dolayısıyla dostlarımızın takındığı bu vasıflar, diğerleri hakkında imkân dışı şeyler değildir.) **Hakkı konuşan(;** doğruyu açıklayan ve bütün kullarımızın amellerini kaydeden Levh-i Mahfuz ve amel defterlerinden ibaret) **yüce kitap ise Bizim katımızdadır.** (Böylece) **onlar** (sevapları eksiltilerek, ya da cezaları artırılarak) **zulme uğratılmazlar.**

63- Doğrusu o (kâfir ola)nların kalpleri işte bu (salih kulların vasıfların)dan dolayı kendilerini boğacakmışcasına kaplayan bir gaflet içerisinde.

İşte sana! Onlar için bun(ca şirk ve inkâr)dan başka birçok (çirkin) ameller de vardır ki; kendileri onları (aralıksız olarak) dâima işleyicidirler.

64- (Habîbim!) **Nihayet nimet bolluğu içinde olanlarını, o (senin bedduan sebebiyle yedi sene süren ve kendilerini leş yemeğe muhtaç bırakan kuraklık) azâb(ı) ile yakaladığımız zaman, birdenbire onlar yardım dilenerek bağırma başlarlar.**

65- (O zaman Biz onlara buyururuz ki:) **"Bugün yardım isteyerek bağırıp durmayın! Çünkü gerçekten de siz Bizden yardım görmeyeceksiniz.**

66- Âyetlerim sizin üzerinize gerçekten de art arda okunmaktaydı da, siz (onları

dinleyip düşünmekten yüz çevirerek) **ökçeleriniz üzerinde** (imandan) **gerisin geri dönmekteydiniz.**

67- Onun(; Harem-i Şerifin ve Kâ'be-i Muazzama'nın ehli olmanız) **sebebiyle** (Müslümanlara karşı) **büyüklik taslayanlar olarak! Gece boyu** (Kur'ân hakkında; şiir, sihir ve kehânet gibi tenkit sözleri) **konuşanlar hâlinde** (hakkı) **sürekli terk ediyordunuz! / hezeyanlarda bulunuyordunuz! /**

68- O (Kur'ân'a düşman ola)nlar **o** (İlâhî) **buyruğu**(n lafız ve manasında bulunan bunca mucizeyi) **hiç mi düşünmediler** (ki, onu ve kendisini getireni hâlâ tasdik etmediler)? **Yoksa** (İsmâîl (Aleyhisselâm)ın ümmeti ve zürriyeti olan) **evvelki babalarına gelmemiş olan** (kitap ve peygamber gibi bir) **şey mi onlara geldi** (de, onun için mi bunu yadırgadılar)?

69- Yahut rasûllerini(, emânet, sadâkat ve güzel ahlâka sahip biri olarak) **Ummadılar da, bu nedenle mi onlar onu inkâr edicidirler?** (Hayır! Pekâlâ tanıdılar, fakat inkârlarının nedeni sadece kıskançlık ve inatlarıdır!)

70- Yoksa: "Onda bir nevi delilik vardır!" mı demektedirler. Doğrusu o onlara (inkâr edilemeyecek bir) **hakkı getirmiştir. Onların çoğu ise** (tercihlerini batıldan yana kullandıkları için cibilliyetlerinde bulunan bozukluk nedeniyle) **hakkı çirkin görücüdürler.**

71- Hak onların kötü arzularına uyacak olsaydı, elbette gökler, yer(ler) ve onlarda bulunanlar (çoktan) **fesâda uğramıştı.**

Doğrusu Biz onlara öğütlerini / şereflerini (kazandıracak Kurân'ı) / **getirdik. Fakat onlar öğütlerinden / şereflerinden / yüz çeviricidirler.**

72- Yoksa sen (tebliğine karşılık) **onlardan bir ücret mi istemektesin? İşte Rabbinin rızkı** (daha bol ve devamlı olduğu için, herkesin verdiğiinden) **daha iyidir! Zaten rızık verenlerin en hayırlısı ancak Odur!**

73- Şüphesiz ki sen onları elbette dosdoğru bir yola davet etmekte (ki akıl da onun doğruluğuna şahitlik yapmaktadır ve ithamını gerektirecek hiçbir eğrilik barındırmamaktadır)!

74- Âhirete inanmamakta olan o (kafir) **kimseler ise; şüphesiz ki o** (doğru) **yoldan elbette sapanlardır.**

75- (Habibim) Eğer Biz onlar(ın: "Akrabalık hakkı için dua et de, bu kuraklıktan kurtulalım!" diyerek sana başvurmalarına) **a acıydık da, kendilerinde bulunan zararları** (ve kıtlığı) **açacak olsaydık, elbette onlar** (tevbe etmeyip, yine) **bocalar oldukları halde azgınlıkları** (ve hakka karşı düşmanlıkları) **içerisinde inadı sürdürürlerdi.**

76- (Nitekim) andolsun ki; muhakkak Biz onları(n önderlerini) **o** (Bedir'de karşılaştıkları) **azapla elbette yakalamıştık, ama o** (geriye kala)nlar **Rableri için alçalma göstermemişlerdi. Hâlâ da yalvarıp yakarmıyorlar!**

77- Nihayet onların üzerine (esaret ve öldürülmeden) **daha güçlü bir azaba sahip olan** (kıtlık ve açlık, Mekke Fethi, ölüm ânı ve mahşere çıkış gibi) **bir(er) kapı açtığımız zaman, birdenbire onlar o sebeple hayretler içerisinde** (tüm hayırlardan) **ümit kesicidirler / pek büyük bir üzüntüye tutulucudurlar /**

78- Sizin (Kur"ân âyetleriyle, cihan âyetlerini fark edip, tefekkür edebilmeniz) **için kulaklar, gözler ve gönüller icat etmiş olan Zât ancak O'dur.** (Bunca nimetlerimize karşı) **pek az / pek az bir zaman / şükrediyorsunuz!**

79- Yer(yüzün)de sizi yaratıp türeterek yaymış olan Zât da ancak O'dur! Siz de (ölüp dirilmenizin ardından kıyamet günü) **ancak O'n(un manevî huzûrun)a** (sevk edilip) **haşrolunacaksınız!**

80- Sürekli diriltmekte olan ve öldürmekte bulunan Zât da sadece O'dur!

Gece ve gündüzün birbiri ardınca gidip gelmesi / (artıp eksilerek) farklılık arzetmeleri / (ndeki yaratış ve yönetim tesiri) de özellikle O'na mahsustur. Siz (bu gerçekleri düşünüp de, her şeyin Bizim irâde ve kudretimiz dâhilinde bulunduğunu ve sizi dirilteceğimize dâir vaadimizin hak olduğunu) **hâlâ anlamayacak mısınız?**

81-Doğrusu onlar (bu hakikatleri hiç anlamayıp) **evvelki (kâfir)lerin söylemiş olduğu şeyin bir benzerini söylediler.**

82- Dediler ki: "Biz öldüğümüzde, bir toprak ve birtakım kemikler olduğumuzda mı, gerçekten biz mi elbette diriltilmiş kimseleriz?

83-Andolsun ki; gerçekten biz de, babalarımız da daha önce (peygamber gönderilmeden) **işte bununla elbette vaad olunmuştuk! İşte bu** (diriltirme haberi de), **evvelkilerin yazıp çizmiş olduğu birtakım yalanlardan başkası değildir!"**

84- (Habîbim! O inkarcılara) de ki: "Yer(yüzü) ve içinde bulunan (canlı-cansız varlık)lar (, yaratılma, mülkiyet ve yönetim bakımından) **kime aittir? Eğer** (bu hususu) **bilmekte olduysanız** (, söyleyin bakalım)!"

85- Muhakkak ki onlar (derin düşünmeye muhtaç olmadan, mecburen) **"Allâh'a aittir!" diyeceklerdir.**

(Onların bu itirafı üzerine kendilerini rezil etmek için) **de ki: "** (Bunu bildiğiniz halde,) **hâlâ iyice düşün**(üp de âlemleri yoktan yaratan Zât'ın onları tekrar var etmeye güçlü olduğuna iman et)**meyecek misiniz?"**

86- (Rasûlüm! O düşüncesizlere) de ki:

"O yedi (kat) göklerin ve o(nlara göre) pek büyük olan Arş'ın Rabbi (, yaratıcısı ve yöneticisi) **kimdir?"**

87- (Bu soru karşısında da) kesinlikle onlar:" (Âlemlerin Rabliği) **Allâh'a aittir!" diye** (itirafa kendilerini mecbur hissede)**ceklerdir.**

(Habîbim! Onları susturmak ve azarlamak için)**de ki: "** (Bu gerçeklerin farkında olduğunuz halde) **hâlâ mı** (kendinizi O'nun azabından) **iyice sakın**(dır)**mayacaksınız?"**

88- (Habîbim! Bu sefer onlara) de ki: "Her şeyin büyük mülkü (, hazineleri ve yönetimi,) **Kendi** (kudret) **elinde bulunan; Kendisi** (istediğini dilediğinden) **koruyabilen, fakat O'na karşı** (hiçbir kimse) **korunulamayan Zât kimdir? Eğer** (bu gücün yegâne sahibini) **bilmekte olduysanız** (, cevap verin)!"

89- Şüphesiz ki onlar:" (Bu üstün kuvvet ve yüce mülkiyet) **sadece Allâh'a aittir!" diye**

(itiraf etmeden edemeye)ceklerdir.

(Sen de ayıplamak ve kınamak üzere onlara) **de ki: "Peki ya nasıl büyülen(miş gibi doğru yoldan çevril)iyorsunuz?"**

90- Doğrusu Biz o (şirk koşa)nlara hakk (olan tevhîd ve âhiret inancın)ı getirdik, onlar ise gerçekten (hakkı inkâr içerikli sözler sarf ederken) elbette yalancılardır.

91- (Herhangi bir şeye benzemekten son derece mukaddes ve herhangi bir şeye ihtiyaçtan son derece münezze olan) Allâh hiçbir çocuk edinmemiştir. Kendisiyle birlikte hiçbir ilâh da mevcut değildir.

(Başka ilâhlar olsaydı) **o zaman elbette her bir ilâh kendi yaratmış olduğu şeylerle (kendi bildiğine) gider(ek mülkünü diğerlerinden ayrı hâle getirir)di(, hal böyle olunca da dünya kralları gibi aralarında savaşlar çıkar) ve mutlaka onların bir kısmı diğer bir kısma karşı üstünlük sağlardı.** (Bu durumda ise her şeyin yegâne hükümranlığı hiçbirine kalmazdı.) **O (müşrik ola)nların (ortak koşarak Kendisini) nitelemekte oldukları şeylerden tesbih (ve tenzih olsun) Allâh'a!..**

92- O tüm gizlileri ve bütün açıkları bilene! İşte O, onların ortak koşmakta oldukları şeylerden dâima pek yüce olmuştur.

93- (Habîbim! Kâfirlerin korkutulduğu azabın büyüklüğü karşısında sen bile Bana sığınarak) de ki:

"Ey Rabbim! Tehdit olundukları o (korkunç) şeyi ya gerçekten bana gösterecek olursan...

94- Ey Rabbim! O halde beni o (şirk koşan) zâlimler topluluğu içinde (bulunanlardan) kılma!"

95- (Habîbim!) Zaten şüphesiz Biz, onları tehdit etmekte olduğumuz o şeyi sana (şimdi hemen) göstermeye elbette Kadirleriz! (Lâkin kiminin kendisi veya nesli iman edeceğinden, kimi de seninle komşu olduğu için şimdilik azaplarını geciktiriyoruz.)

(Habîbim! Dine bir zarar getirmemek şartıyla) **o en kötü olan (inkârcılığ)ı, o kendisi en güzel olan (görmezden gelme muamelesi) ile savuştur.**

Biz onların (seni kötü sıfatlarla) vasıflamalarını / nitelemekte oldukları şeyi / pek iyi biliciyiz!

97- (Habîbim! Seni Benim emirlerime karşı çıkmaya teşvik eden şeytanlardan sığınmak için) de ki:

"Ey Rabbim! Şeytanların türlü türlü dürtücü vesveselerinden Sana sığınmaktayım!

98- Rabbim! (Namazda, Kur'ân okurken, son nefeste, uyurken ve herhangi bir hâlimde) onların yanımda bulunmalarından da sürekli Sana sığınıyorum!"

99- (O kâfirler şirk koşmayı sürdüreceklerdir.) Nihayet onların birine ölüm geldiği zaman (yaptıklarına pişman olarak) der ki: "Ey Rabbim! Beni (hayata) geri çevirin! / (Tekrar tekrar) der ki: "Ey Rabbim! Beni geri çevir, beni döndür, beni geri döndür! /

100- Ola ki ben, terk etmiş olduğum o yerde / terk etmiş olduğum o (iman gibi önemli) şey(i kazanıp onun) içerisinde / (namaz, oruç, hac, zekât gibi yapmam gereken) salih bir amel işlerim!"

Hayır! (Onun bu talebi asla kabul görmeyecektir.) **Şüphesiz o** (hayata döndürülme talebi uğrunda sarf ettiği laf), (öyle boş) **bir sözdür ki, onu sadece kendisi söyle**(yip yine kendisi dinle)**yicidir!** (Ölümlerinin ardından) onların **önlerinde ise,** (kabirlerinden) **diriltilecekleri o** (kıyamet) **gün(ün)e kadar** (devam edecek) **bir engel vardır** (ki, o ölüm engeli ve kabir âlemi, onların tekrar dünya hayatına dönmelerine bir mâni olarak kalacaktır, âhiretteki hayatları ise dünyadan çok farklı olacaktır)!

101- Nihayet Sûr içerisine üfürüldüğü zaman, artık işte o gün (karşılaşacakları zorluktan dolayı) **aralarında** (dünyada olduğu gibi) **soy(bağ)lar(ının bir faydası) olmayacaktır, onlar birbirlerine de** (hal-hatır) **sormayacaklardır.**

102- Artık kimin tartılan (hayırlı amel ve inanç)ları **ağır basarsa / tartıları** (sevaplarla) **ağırlaşırsa / işte sana! Ancak onlar** (umduklarına kavuşup korktuklarından kurtularak) **felâha erenlerin ta kendileridir!**

103- Ama kimin (imanı olmadığından) **tartılan** (hayır)ları **hafif olursa, işte sana! Ancak onlardır o kimseler ki kendi nefislerini zarara uğratmışlardır, cehennem içerisinde de ebedî kalıcılardır!**

104- O ateş(in alevleri) **onların suratlarına dokunacaktır/ yüzlerini yakacaktır / Böylece onlar orada** (yanmış-yıkılmış ve) **dudaklarını** (aşağı yukarı doğru açılıp) **dişlerinden çekilmiş / suratsız /** (ve sırttır) **bir haldedirler.**

105- (Orada onları kınamak ve suçlarını hatırlatmak için kendilerine şöyle soracağız:) "Benim âyetlerim sizin karşınızda art arda okunmakta değil miydi? Ama siz onları sürekli yalanlamakta bulunmuşunuz?"

106- Dediler ki: "Ey Rabbimiz! (Kötü amellerimiz sebebiyle) sapıklığımız bize galip geldi de böylece biz, (doğru yoldan) sapanlar topluluğu olduk.

107- Ey Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, eğer (inkâra) dönecek olursak gerçekten biz (nefislerine) zulmeden (ve cezayı hak eden) kimseleriz."

108- (Allâh-u Te'âlâ onların ümidini kırmak üzere) buyurdu ki:
"(Kovulmuş köpek gibi) **orada** (rahmetimden) **uzak olun / alçakça susun / ve Benimle konuşmayın!**

109- Çünkü şüphesiz gerçek şudur ki; kullarımdan bir fırka (dünyadayken): 'Ey Rabbimiz! Biz (Senin dinine) iman ettik, öyleyse bizim için (günahlarımızı) bağışlamada bulun ve bize acı!

Zaten merhametlilerin en hayırlısı ancak Sensin! (Zira ana-babamız dâhil, kimse bize Senin kadar acıyamaz ve fayda sağlayıp zarardan kurtaramaz.)' demekteydiler.

110- Siz ise onları tam bir eğlence (malzemesi) **edinmiştiniz de, nihayet onlar**(la dalga geçmeniz) **size Benim zikrimi unutturmuştu. Böylece siz onlara sürekli gülmekteydiniz.**

111- Şüphesiz ki Ben, (dünyada sizin eziyetlerinize) sabretmeleri sebebiyle bugün onları mükâfatlandırdım ki, gerçekten onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir!"

112- (Allâh-u Te'âlâ kullarını dirilttiği gün, kâfirlere, dünyada kaldıkları sürenin azlığını itiraf

ettirmek için) **buyurdu ki: "O (döndürülmek istediğiniz) yer(yüzün)de (yaşarken ve kabirlerde yatarken) seneler sayısınca ne kadar eğleştiniz?"**

113- (Âhirette karşılaştıkları sonsuz dehşete kapılarak, dünyada yaşadıkları uzun süreyi azımsayan kâfirler) **dediler ki: "Ya bir gün, ya da bir günün bir bölümü kadar (dünyada) kaldık. Sen yine (doğru) sayabilenlere sor! / (melekler içerisinde kulların ömürlerini ve amellerini) sayanlara sor! / (Çünkü biz bu azap yüzünden hesabı karıştırdık.)"**

114- (Allâh-u Te'âlâ cevaben) **buyurdu ki: "(Doğrusunuz! Âhiretteki sonsuz hayatınıza nispetle dünyada) ancak pek az (bir süre) kaldınız(, ama dediğiniz gibi de bir gün veya yarım gün kadar kısa değil)! Şayet gerçekten siz (bugün anladığınızı, o gün de) bilmekte bulunmuş olsaydınız(, dünyaya aldanıp da ebedî azabı gerektirecek isyanlara düşmezsiniz)! / Keşke şüphesiz siz (bu gerçeği dünyadayken) bilmekte bulunmuş olsaydınız! /"**

115- Yoksa siz (yaratılış gayesi hakkında kafa yormayıp bu konuda hiçbir doğru bilgiye ulaşmadığınız için) sandınız mı ki; Biz(, yaratıkların icadını bir hikmete dayandırmayıp) sizi ancak eğlenenler olarak / faydasız olarak / yaratmışızdır ve gerçekten siz (ölümünüzün ardından) ancak Bize döndürülmeyeceksiniz!?

116- İşte O (her şeyin mülkiyet ve hükümranlılığı kayıtsız şartsız sadece Kendisine âit) Melik ve (saltanatı asla yok olmayacak şekilde sabit ve) Hak olan Allâh(ın işleri, hikmetsiz ve faydasız olmaktan) dâima pek yüce olmuştur! O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur! Pek değerli olan o Arş'ın Rabbidir!

117- Her kim (böyle yüce bir) Allâh varken, (ilâhlığı) hakkında kendisi için hiçbir delil bulunmayan başka bir ilâha (tek başına veya Allâh'a ortak ederek) ibadet ederse / Her kim Allâh(a yaptığı ibadet) ile birlikte, hakkında kendisi için hiçbir delil bulunmayan başka bir ilâha ibadet yaparsa /, artık onun hesab (ve cezası) ancak Rabbi katındadır. Gerçek hakikaten şudur ki; o kâfirler felâh bulmayacak(; korktuklarından kurtulamayacak ve umduklarına kavuşamayacak)tır.

118- (Habîbim! Sen geçmişte ve gelecekte tüm hatalardan masum isen de, ümmetin adına) **de ki: "Ey Rabbim! Mağfiret et ve merhamet buyur(; bağışla ve acı)! Zaten acıyanların en hayırlısı ancak Sensin!"**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu